

Polacy o dostępie do broni palnej

20 lat Fundacji CBOS 1997–2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

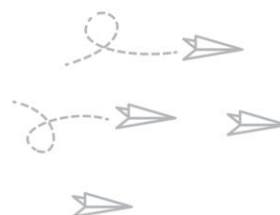
CBOS ZREALIZOWAŁ

836
badań

REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

3735
komunikatów

PRACOWAŁO DLA NAS

3600
ankieterów

PRZEBADALIŚMY PONAD

1 000 000
respondentów

Naszym czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Pod koniec września Sejm zajął się projektem ustawy o broni i amunicji, złożonym przez posłów ruchu Kukiz'15. Został on skierowany do dalszego opracowywania w Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych. Według wnioskodawców, celem projektu jest uproszczenie i ujednoczenie przepisów, w tym ograniczenie uznaniowości przy wydawaniu pozwoleń na broń przez policję (w projekcie ustawy organem odpowiedzialnym za wydawanie pozwoleń miałyby stać się przedstawiciele samorządu). Przeciwnicy zmiany obecnej sytuacji argumentują, że w praktyce oznaczałoby to liberalizację prawa dostępu do broni palnej i znaczne osłabienie kontroli państwa nad tą sferą. O projekcie krytycznie wypowiedział się nawet Paweł Kukiz, lider ugrupowania, wskazując na konieczność obostrzeń idących dalej, niż w zaproponowanym projekcie ustawy (chodzi między innymi o obowiązek przedstawienia wyników badań psychiatrycznych oraz uczestnictwa w zajęciach strzeleckich co najmniej dwa razy w roku).

Przy okazji sejmowej dyskusji spytaliśmy Polaków o ich opinie na temat dostępu do broni palnej¹ – czy przepisy należy zliberalizować i do czego taka zmiana by doprowadziła. Trzeba zaznaczyć, że badanie było realizowane niedługo po szeroko nagłośnionym zamachu w Las Vegas, w którym napastnik uzbrojony w legalną broń palną zabił ponad pięćdziesiąt osób – to wydarzenie mogło wpłynąć na opinię części ankietowanych.

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA

W dyskusji o dostępie do broni palnej wiele miejsca poświęca się kwestii poczucia bezpieczeństwa obywateli. Mieliby oni poczuć się pewniej, dysponując skutecznym sposobem obrony przed potencjalnymi napastnikami.

Poczucie bezpieczeństwa Polaków od dłuższego czasu utrzymuje się na wysokim poziomie. Gdy ostatnio badaliśmy tę kwestię, w kwietniu bieżącego roku, 89% badanych twierdziło, że Polska jest miejscem bezpiecznym do życia, a 95% dobrze oceniało bezpieczeństwo w swojej najbliższej okolicy².

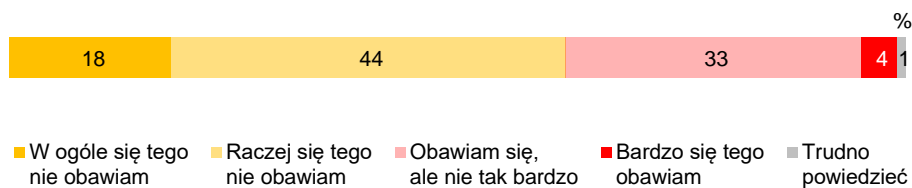
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (329) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 5–12 października 2017 roku na liczącej 948 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Komunikat CBOS „Opinie o bezpieczeństwie i zagrożeniu przestępczością”, kwiecień 2017 (oprac. A. Głowacki).

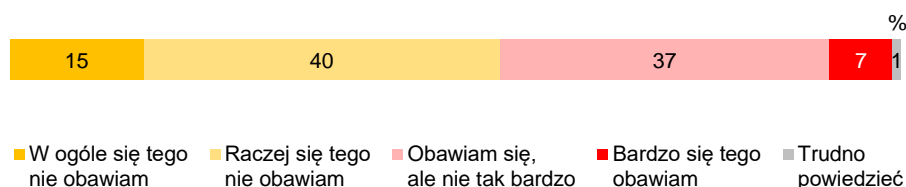
W październikowym badaniu pytaliśmy o poczucie zagrożenia przestępczością, by zobaczyć, w jaki sposób jest ono powiązane z opiniami dotyczącymi dostępu do broni palnej. Większość Polaków (62%, w kwietniu było to 60%) nie obawia się, że sami padną ofiarą przestępstwa, a nieco mniej (ale również ponad połowa: 55%, w kwietniu 52%) nie żywi takich obaw w odniesieniu do swojej najbliższej rodziny.

CBOS

RYS. 1. Czy obawia się Pan(i) tego, że może stać się ofiarą przestępstwa?

Czy obawia się Pan(i), że ofiarą przestępstwa może stać się ktoś z Pana(i) najbliższej rodziny?

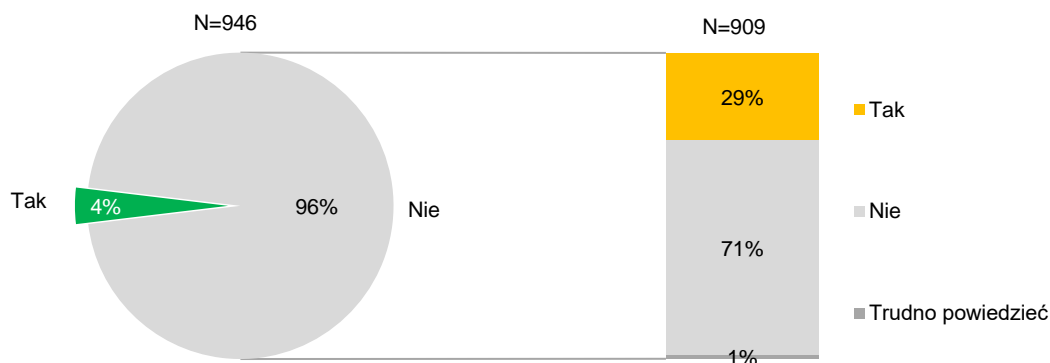
W sumie niespełna połowa badanych (49%) deklaruje, że obawia się, iż ofiarą przestępstwa padną oni sami lub ktoś z ich najbliższej rodziny. Tylko 8% ogółu respondentów bardzo się tego obawia.

DOSTĘP DO BRONI OBECNIE

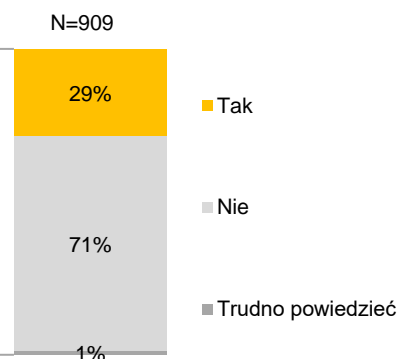
Obecnie jedynie 4% badanych przyznaje, że ma osobisty kontakt z bronią palną – posiada ją lub używa jej w pracy, na strzelnicy, w czasie polowania. Wśród pozostałych nieco ponad jedna czwarta (29%) zna osobiście kogoś, kto posiada taką broń.

CBOS

RYS. 2. Czy Pan(i) osobiście ma kontakt z bronią palną – posiada Pan(i) broń albo używa jej w pracy, na strzelnicy, w czasie polowania?

Czy zna Pan(i) osobiście kogoś, kto posiada broń palną?

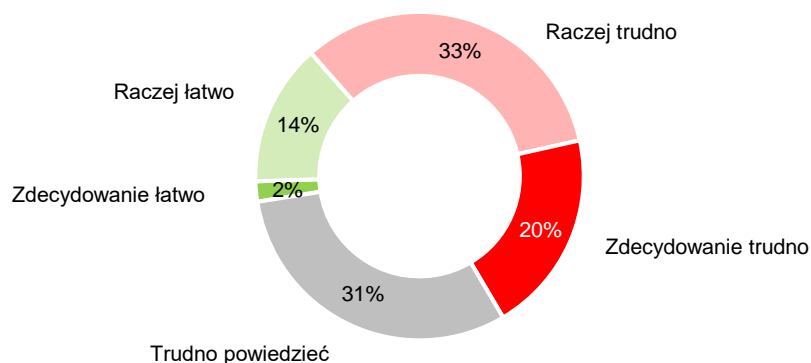

Oznacza to, że prawie jedna trzecia (32%) ogółu respondentów ma osobisty kontakt z bronią palną lub zna kogoś, kto taką broń posiada. Ten odsetek spada wraz z wiekiem, a rośnie wraz z poziomem wykształcenia i uzyskiwanymi dochodami na osobę w gospodarstwie domowym. Jest też zdecydowanie wyższy wśród mężczyzn, niż kobiet.

Badani w większości oceniają, że obecnie w Polsce dość trudno jest uzyskać pozwolenie na broń: takiego zdania jest ponad połowa (53%) respondentów, przy czym jedna piąta (20%) twierdzi, że jest zdecydowanie trudno. Tylko 16% uważa, że jest to łatwe. Znaczna część ankietowanych (31%) nie ma zdania w tej kwestii.

CBOS

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie w Polsce łatwo czy trudno jest uzyskać dostęp do broni palnej?

Osoby, które same mają kontakt z bronią lub znają kogoś posiadającego broń palną, nieco częściej deklarują, że uzyskanie pozwolenia jest trudne (twierdzi tak 59% spośród nich), a rzadziej wybierają odpowiedź „trudno powiedzieć”.

TABELA 1

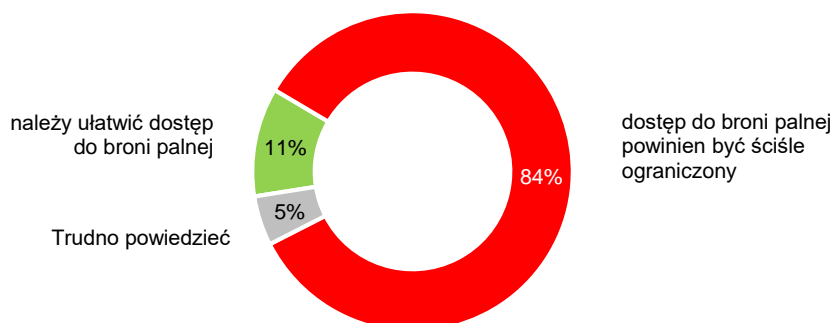
	Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie w Polsce łatwo czy trudno jest uzyskać dostęp do broni palnej?		
	Łatwo	Trudno	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Badani mający bezpośredni lub pośredni kontakt z bronią palną	17	59	24
Badani niemający kontaktu z bronią palną	16	50	34

MOŻLIWE SKUTKI UPROSZCZENIA PROCEDUR

Zdecydowana większość (84%) Polaków jest zdania, że dostęp do broni palnej powinien być ściśle ograniczony. Tylko co dziewiąty (11%) opowiada się za liberalizacją przepisów w obecnej sytuacji.

CBOS

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie w Polsce:

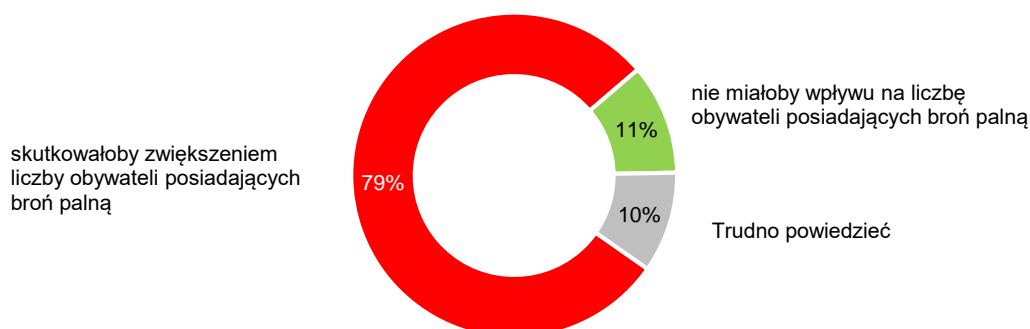
Za ułatwieniem dostępu do broni palnej wyraźnie częściej opowiadają się mężczyźni, a także młodszy badani (poniżej 35 roku życia) – zob. tabelę aneksową 4. Ten postulat częściej popierają także ci, którzy sami mają bezpośredni lub pośredni kontakt z bronią palną (za ułatwieniem dostępu do niej opowiada się 21% spośród nich, a ściśle ograniczenie popiera 75%).

Co interesujące, poczucie zagrożenia przestępczością nie ma żadnego wpływu na opinię w tej sprawie – rozkład odpowiedzi wśród osób, które boją się, że ofiarą przestępstwa mogą paść one same lub ktoś z ich rodziny, jest identyczny jak wśród badanych, którzy nie żywią takiej obawy.

Jaki byłby skutek uproszczenia przepisów? Badani w większości (79%) przewidują, że liczba obywateli posiadających broń palną zwiększyłaby się. Uważają więc, że istnieją osoby, które obecnie nie uzyskały pozwolenia lub nie starały się o nie ze względu na skomplikowane procedury, a które w sytuacji uproszczenia przepisów chciałyby takie pozwolenie uzyskać. Jedynie co dziesiąty respondent (11%) sądzi, że nie wpłynęłoby to na liczbę obywateli posiadających broń palną.

CBOS

RYS. 5. Czy, Pana(i) zdaniem, uproszczenie procedury wydawania pozwolenia na broń:

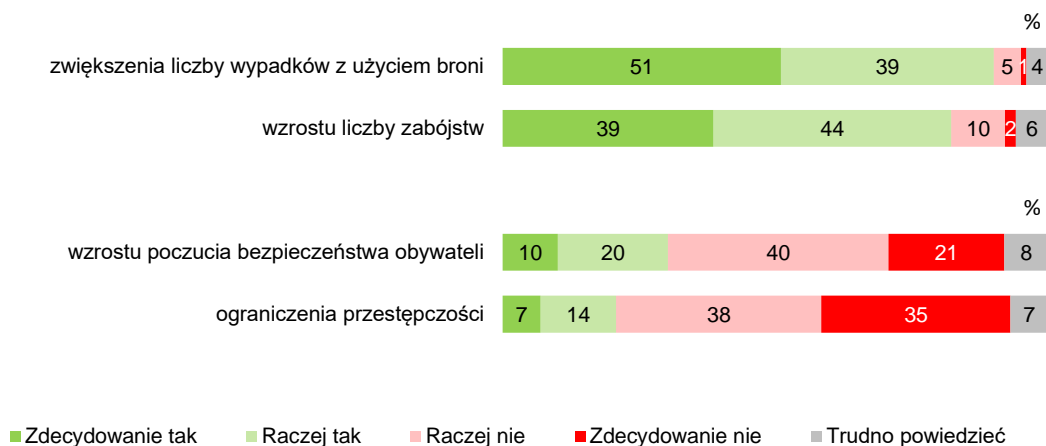
Warto zauważyć, że za ułatwieniem dostępu do broni palnej częściej opowiadają się osoby, które przewidują, iż uproszczenie procedury nie miałyby wpływu na liczbę obywateli posiadających taką broń (ten postulat popiera 27% spośród nich).

TABELA 2

Czy, Pana(i) zdaniem, uproszczenie procedury wydawania pozwolenia na broń:	Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie w Polsce:		
	należy ułatwić dostęp do broni palnej	dostęp do broni palnej powinien być ściśle ograniczony	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– skutkowałoby zwiększeniem liczby obywateli posiadających broń palną	10	88	2
– nie miałyby wpływu na liczbę obywateli posiadających broń palną	27	67	6
Trudno powiedzieć	0	74	26

Badanych pytaliśmy także o konkretne skutki upowszechnienia broni palnej, prosząc, by ocenili ich prawdopodobieństwo. Spośród proponowanych stwierdzeń połowa dotyczyła możliwych pozytywnych efektów liberalizacji przepisów, a druga połowa – negatywnych. Najwięcej, aż 90% respondentów, uważa, że upowszechnienie posiadania broni palnej przyczyniłoby się do zwiększenia liczby wypadków. Tylko nieco mniej (83%) sądzi, że wzrosłaby liczba zabójstw. Znacznie mniejszy odsetek badanych przewiduje pozytywne skutki ewentualnego upowszechnienia broni palnej: 30% uważa, że przyczyniłoby się ono do wzrostu poczucia bezpieczeństwa obywateli, a 21%, że spowodowałoby ograniczenie przestępczości.

RYS. 6. Czy, Pana(i) zdaniem, upowszechnienie posiadania broni palnej przyczyniłoby się do:

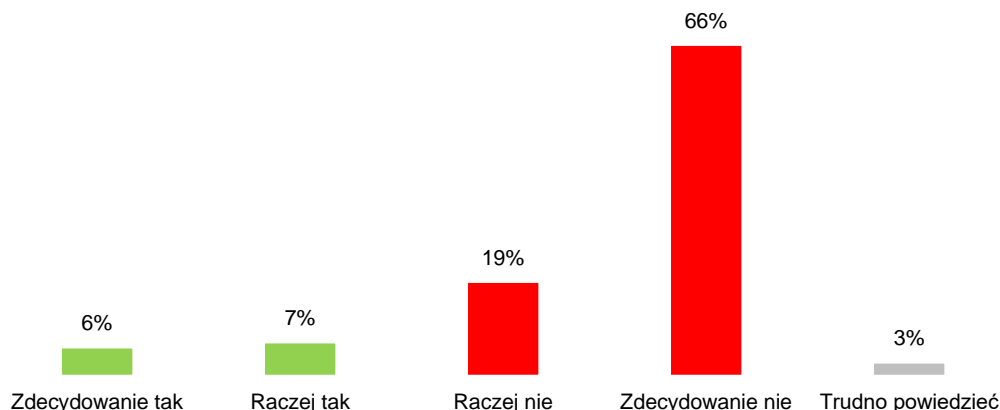
Co zrozumiałe, badani, którzy opowiadają się za zliberalizowaniem prawa dostępu do broni, znacznie lepiej oceniają możliwe skutki upowszechnienia posiadania broni palnej. Właściwie wszyscy (96%) uważają, że przyczyniłoby się to do wzrostu poczucia bezpieczeństwa, a dwie trzecie spośród nich (66%) sądzi, że takie zmiany skutkowałyby ograniczeniem przestępczości. Jednocześnie jedynie 38% ankietowanych z tej grupy twierdzi, że wzrosłaby liczba zabójstw, a 71% – że zwiększyłaby się liczba wypadków z użyciem broni palnej.

Deklarowane poczucie osobistego zagrożenia przestępczością właściwie nie wpływa na ocenę potencjalnych skutków upowszechnienia dostępu do broni. Z kolei bezpośredni lub pośredni kontakt z bronią palną sprzyja opinii, że rozpowszechnienie posiadania broni palnej spowodowałoby wzrost poczucia bezpieczeństwa obywateli (sądzi tak 42% badanych używających broni palnej lub osobiście znających posiadacza takiej broni).

KTO STARAŁBY SIĘ O POZWOLENIE NA BROŃ

Zdecydowana większość respondentów (85%) deklaruje, że nie starałaby się o pozwolenie na broń, gdyby procedura jego uzyskiwania została uproszczona, 7% wybiera odpowiedź „raczej tak”, a 6% jest zdecydowanie przekonanych, że chcieliby uzyskać takie uprawnienia.

RYS. 7. Czy, gdyby procedura uzyskiwania pozwolenia na broń została uproszczona, chciał(a)by Pan(i) starać się o takie pozwolenie?

Relatywnie najczęściej taką chęć wyrażają ludzie młodzi (22% osób w wieku od 25 do 34 lat i aż 34% badanych w wieku od 18 do 24 lat), a także zdecydowanie częściej mężczyźni (21%) niż kobiety (5%).

O pozwolenie wystąpiłaby większość (65%) osób uważających, że przepisy o dostępie do broni należy zliberalizować. Warto odnotować, że po raz kolejny nie obserwujemy związku między odpowiedziami respondentów a ich poczuciem zagrożenia przestępczością. W tym przypadku oznacza to, że osoby obawiające się, iż one same lub ich bliscy mogą paść ofiarą przestępstwa, nie deklarują znacząco częściej niż inni badani chęci wystąpienia o pozwolenie na broń. Związku między poczuciem osobistego bezpieczeństwa a opinią w kwestii dostępu do broni nie odnotowaliśmy więc w przypadku żadnego z omawianych wskaźników.

Głównym powodem, jaki wymieniają osoby deklarujące, że starałyby się o pozwolenie, jest chęć posiadania broni do samoobrony (46%, czyli 6% ogółu badanych). Niektórzy respondenci wskazują także na ochronę miru domowego (21%, czyli 3% ogółu) oraz na zamiar sportowego uprawiania strzelectwa (13%, czyli 2% ogółu). Pozostałe odpowiedzi (badanym przedstawiliśmy listę uzasadnionych powodów starania się o pozwolenie na broń przewidzianych w projekcie ustawy) były wybierane przez pojedyncze osoby.

Trzeba zaznaczyć, że w tym przypadku „powody” oznaczają jedynie przewidywane sposoby używania broni, nie należy jednak traktować ich jako motywacji ubiegania się o pozwolenie.

Zdecydowana większość Polaków jest przeciwna liberalizacji przepisów dotyczących dostępu do broni. Przewidują, że uproszczenie procedur doprowadziłyby do zwiększenia liczby broni w rękach obywateli, co z kolei mogłoby skutkować większą liczbą wypadków i zabójstw. Stosunkowo niewielka część liczy na pozytywne efekty upowszechnienia dostępu do broni – wzrost poczucia bezpieczeństwa obywateli oraz ograniczenie przestępczości.

Uzyskane wyniki wskazują, że stosunek do przepisów dotyczących dostępu do broni nie jest w istotny sposób powiązany z poczuciem osobistego zagrożenia przestępczością. Można więc podejrzewać, że w rzeczywistości kwestia bezpieczeństwa nie jest kluczowym wymiarem debaty o dostępie do broni, a większe znaczenie mają inne czynniki.

Opracował

Antoni Głowacki